

בראשית ל"א ויציא

תרגום אונקלוס

עשרה אעדאר. ולס ידעה אללה אן
יסי אלי: ח) אן קאל כד'א יכון
אגרתך מנקטה. ולד גמיע אלג'נס
כד'אך. ואן קאל כד'א יכון אגרתך
מחגלה. ולד גמיע אלג'נס כד'אך:
ט) פאפאד אללה. מן ג'נס אביכן
ואעטאני: י) פלמא כאן פי וקת
וקת וחאם אלג'נס. רפעת עיני
וראית פי אלמנאם. כאן אלתיוס
אלצאעדה עלי אלג'נס. מחגלה
ומנקטה וכילנגייה: יא) פקאל לי
מלך אללה. פי אלמנאם יא יעקוב.
קלת לביך: יב) קאל. ארפע עינאך
ואנצ'ר גמיע אלתיוס אלצאעדה
עלי אלג'נס. מחגלה ומנקטה
וכילנגייה. פאני ראית. גמיע מא
לבן צאנע כך: יג) אנא אלטאיק

בזה שלום

במקנה בכסף ובוזה. (ז) עשרת מונים
עשרה' אעראד, עשרה מנינים דהיינו
עשרה פעמים, רשבי"ם, כתב דלאו דוקא
עשר, אבל רד"ק בפירוש התורה כתב
משם אביו שעשרה הם כדוקא וביאר
אותם ע"ש. (ח) וברורים, וכל'לננה מרוקמת

אבן עזרא

לאכול לחם. ואל תתמה בעונך שאמ' על הצאן לשון זכרים. כי משפט ה' להפריש בין זכרים לנקבות ב' יחיד רק בלשון רבים לא יחוש: אל המקלו'. מן המקלות. ורבים יתמהו ויאמרו כי זה פלא. ואמת שהוא מפלאות התולדות וכן המשפט אמ' האשה שנבראה בצלם המלאכים: וטלואים. הם הברורים כי שם כלל הוא: (מ) והכשבים הפריד יעקב. ועוד עשה דבר אחר שהפריד הכשבים ובחר מהם כל עקוד וכל חום ושם פני הצאן אליהם עד שהחלטה כן והנה היו לו עדרים לבדו ולא שתם על צאן לבן. וי"א כי וישת לו עדרים מאוחר כי הכשבים הפרדים מעדר' שלו: (מא) הצאן המקושרות בימי יוסן וכל אשר חלדנה היו חזק' ובריא' : (מב) ובהעטף הצאן. הם בימי תשרי ו' עש' יעקב שלא ירגיש לבן בדבר המקלות: העופים שאין כח בהם כמו נפשם בהם תחזקף: (כ) דברי בני לבן. בנים זכרים היו לו וכן הוא וא' ויתן ביד בניו: (ה) את מני אביכן. ראיתי בבניו שאינני עמי כחמול שלשום או ישוב איננו אל

אֶת־מִשְׁכַּבְּדִּי עֲשֵׂרֶת מְנִים וְלֹא־
נָתַנּוּ אֱלֹהִים לְהִרְעֵ עַמִּדִּי : י אִם־
כֹּה יֹאמֶר נִקְדִּים יְהוֹה שְׁכַרְךָ וּיְלִדּוּ
כָּל־הַצֹּאן נִקְדִּים וְאִם־כֹּה יֹאמֶר
עֲקָדִים יְהוֹה שְׁכַרְךָ וּיְלִדּוּ כָּל־הַצֹּאן
עֲקָדִים : י וַיֵּצֵל אֱלֹהִים אֶת־מִקְנֵה
אֲבִיכֶם וַיִּתֶּן־לִי : י וַיְהִי בַּעַת יָחַם
הַצֹּאן וְאִשָּׁא עֵינִי וָאֶרָא בַּחֲלוֹם
וְהִנֵּה הָעֶתְדִים הָעֲלִים עַל־הַצֹּאן
עֲקָדִים נִקְדִּים וּבִרְדִּים : י וַיֹּאמֶר
אֵלַי מִלֹּאד הָאֱלֹהִים בַּחֲלוֹם יַעֲקֹב
וַאֲמַר הִנְנִי : י וַיֹּאמֶר שְׂאֵנָה עֵינֶיךָ
וּרְאֵה כָּל־הָעֶתְדִים הָעֲלִים עַל־
הַצֹּאן עֲקָדִים נִקְדִּים וּבִרְדִּים כִּי
רָאִיתִי אֶת כָּל־אֲשֶׁר לָבֵן עֲשֵׂה
לָךְ : י אֲנֹכִי הֵאֵל בֵּית־אֵל אֲשֶׁר
מִשְׁחַת שֵׁם מִצְבֵּה אֲשֶׁר נָדַרְתָּ לִּי

דעם

(י) מנים. מניינים. עשר אינו דוקא. כמו עשר נשים. טעם ואכיל אכלנים
 להכנס. עשר פעמים הכלימוני כלומר הרבה מניינים: (ז) ויעל. הפרי
 (ח) וילדו כל הצאן נקים. בזה לא הועיל מתקן הלבן: (ט) ויעל. הפרי
 ותליצה לקיום. (יג) אשר משחת. להקרישה ועדיין לא

שפתי חכם

בדרך: ה' דמונים הוא לאון מנין דהוא עשרה וכתבי עשרה מונים משמע עשרה פסמים וי"ד קדונו ק"י כלל מונים אין פירושו פסמים: י' ה' דנקט רש"י תנאי ולא נקט משכורתו משום דלפין הפסד בזה אם מחליף משכורתו כגון אם היה חייב ליחן לו משות ויחן לו משתלפין אין הפסד בזה לכך נקט תנאי עיקר הכתובי היה מחליף פדריש"י לקמן (פ"א) היית מהנהגה תנאי שביטוי מנקוד המלך וכו': ב' כמורח מ"א והנה הסודות השולים וכו' ודאי לא קאי על אותן שטלרו לו לישקק דל"כ אלא אחת המושגות אלא מוכרח אחת לומר שאין לכן היו והל"כ בזה לאון ע"פ א"ש וכו': ה' ר"ל ע"פ חסור מעכב אלא אותו שוטט של פתוחה ופוסלת מוז אל זו ל' (ע"א) מוז אל [ו] ואין אל בית אל ה"ל יחירה בדרך המקראות לדבר כן כמו שם. לאון רבו וגדולה כשנמשה למלכות כך ויזק שמן

מרפא לשון

אלקא ואתגלית ערך בבית אל. ה"ב ובנוסחאות ישנות מצאנו בית אל קרא ותרגום וכ"כ היא"ר ז"ל ותוא תהא על תרג' זה, וגם בעניי פלא וא"א למפרש אלא עדיה במש"ש המבין ז"ל. טו. ל"ו ותוא ולבניי - ז"ל מלגא הוא ודבנא. ה"ב ולא תרגם כעורתו משמע שהחלה להם עצמם. יח. ויבנה את כל מקנהו - ודבר, ה"ב כל נוסחי דווקני כלשון קל, אבל בפ' שמות וינהג את הצאן תרג' ודבר בלשון כבד וכ"ה במסורת התרג' והטעם כי אצל ב"ה מפני שצריך להנהיגם תמיד אומר ודבר בלשון כבד כמו וינהג את הצאן ומשה וכאן מפני שנכלל עצמם הממון שאינו ב"ה מתרג' ודבר בלשון קל. מקנהו קנינו - דמיהו וקניניה, טעמו כי מקנה הוא כפל מקנהו, וקנינו הוא כפל רכושו אשר רכש ואינם סמורים שפירושו כמ"ש רש"י ז"ל מה שקנה מצאנו עבדים ושפחות ושם גי'א נופל על הצאן והבקר דווקא כמשי"ת כפ' ויגש מ"ז י"ז ושם קנינא כולל כל מה שיהיה לאדם. יט. ותלגב רחל - ונסיבתה, וכן פסוק כ' ויגנב יעקב את לב כל הנאמי תרג' וכסי ולא תרגמו כמשמעו כי את תרוא גניבה אלא גניבה של בול כעין שאסרה התורה אפילו ע"מ למיקט אבל כשהוא לטובת תבירו כגון גניבת התרפים שנתכונה כדי להפריש אביה מע"ז אינה נקראת גניבה שאינה אלא כגונב סכין מלפני התינוק כדי שלא יתחור ידו וכן אם הוא כדי להציל עצמו כענין יעקב שגנב דעת לבן כדי להנצל מרמאותו ותחבולותיו ויתכן שמהו הטעם גבהה רחל את התרפים כדי שלא יגדלו לו כי ברז יעקב כדעת קצת מן המפרשים וכענין זה ב"כ תרג' בפסוק.

חומת אנ"ד

[illegible]

מסורת הקריאה

לעיל י"ט ח': (ו) ואתנה, התיי בצירי: (ז) התל-
התיא בצירי: והחלק, התיי בחטף סגול: לחרע-
הרי"ש בפתח, ונמסר עליו ו פתח, וסי נמסר בויקרא
ח' י' (ח) שחק, הרי"ש בסגול בעבור טעם הזקף:
(ט) ויתן לי, התיי בסגול מפני המקף: (י) יום,
הייד בפתח והתיי בצירי: ואשא עיני, השיי
במאריך והגון בתיביר לא בוקף קטן: העתידים
הבלי"ת רפה בכל הספרים: (כ) עשה לך, הלי"ד
דגש מדין דחיק: (כג) שם, השיי דגש בדין דדחיק:

קדמי. פסן קים. קצן. קוב
פוק מן ארצא קדא. ותוב
לארע יקדומך: יד. נאמיבת
רסל ולא. נאמרא ליה. העוד
לנא. חילק נאחסנא בבית
אבונא: טו. וקלא נוקראן.
אחששנא ליה ארי וקנא
נאכל אף סיקל ית פסנא:
טז. ארי קל עותרא. דאפריש
י: פאבונא. דילנא הוא
ודקנא. וקצן. כל דאמר וי
לך פריד: יז. וקם יעקב.
ונסל. ית פנותי ונת נשותי
על פסלא: יח. ודבר יי
ודבר: ית כל גיתוהי. ונת
כל קנניה דקנא. גיתוהי
וקנניה. דקנא פפון אקם.
לסיסי. לנת יצקס אבוהי
לארצא דקנא: יט. ולכן אול.
לסיסו ית פניה. ונסבת רסל.

שם נדר עתה קום צא מן הארץ
הזאת ושוב אל ארץ מולדתך:
יד ותען רחל ולא. ותאמרנה לו
העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו:
טו הלא נבריות נחשבנו לו כי
מכרנו ויאכל גם אכול את פסנו:
טז כי כל העשר אשר הציל אלהים
מאבינו לנו הוא ולבנינו ועתה כל
אשר אמר אלהים אליך עשה:
ששי י ויקם יעקב וישא את בניו ואת
נשיו על הגמלים: יח וינהג את כל
מקנהו ואת כל רכשו אשר רכש
מקנה קנינו אשר רכש בפדן ארם
לבוא אל יצחק אביו ארצה פנען:
יט ולבן הלך לגוז את צאנו והגנב
רחל את התרפים אשר לאביה:

אברהם
אברהם

אלמבשרך פי בית אל. אלדי מסחת
הנאך לי אלנצבה. ונדירת לי ת'ם
אלנדר. ואלאן. קם אכירג מן הדיא
אלבלד. וארגע אלי בלד מולדך:
יד) פאנאבתא רחל ולא. וקאלתא
לה. הל בקי לנא. נציב או נחלה פי
בית אבונא: טו) אלא אן כאלג'רבא.
חסבנא ענדו. וכאנה באענא. ואכל
ת'מנא: טז) אן גמיע אליסאר.
אלדי אפאדה אללה מן אבינא. הו
לנא ולבנינא. ואלאן. כל מא קאלה
אללה לך אצנעה: יז) פקאם יעקוב.
וחמל בניה ונסאה עלי אלגמאל.
יח) יסאק גמיע מאשיתה. וגמיע סרחה
אלדי מלכה. מע מאשיתה וסאיר
מלכה. אלדי מלכה פי פדן ארם.
ליגי. אלי יצחק אביה אלי בדד
כנעאן: יט) וכאן לבן. קד מצא ליגו

גוה שלום

חוסים חוסים. טו) כי מכרנו וכאנה
וכו'. כאלו מכרנו ואכל את כסף ממכרנו
עיון ראב"ע ויל. יט) ותגנב, פאכ'ד'ת

אבן עזרא

סני. כמו פני ה' חלקב: יז) התל בי.
מלה זרה. בעבור היות התיו רפה כי
עיקרו להגש כמו ויהתל בהם אליהו
דרך לעג. עשרת מונים. מלשון מנה את
העם והטעם עשרה במספר. או הזכיר
עשרה בעבור היותו סך חשבון. וזה
שאמר עקרים יהיה שכרך ידוע שהחליף
משכרתו לקחת עקורים לבדם וכן פעם
אחרת נקורים: ט) ויצל אלהים. כטעם
ויצלו את מצרים ושניהם מגורת הצילוי
נא ואם הוא מעט רחוק. וזה שאמר
יעקב לנשיו גם הוא אמת שראה זה
בחלום כי השם יעזרוהו לחזק הצאן
ולחוליד גם בלא מקלות: יג) אנכי האל
בית אל. טעמו האל אל בית אל וכן ועץ

אבי עזר

לומר גם פני ל' יחיד כמו פני ה' חלקב.
וקא' לינו על פני כן הגניתי מדברי המפרשים
אשר דברו בדברים קלילים. הרי לפניך דכל
המפרשים סבבו על קוטב אחת דמלת לינו
ל' יחיד ומוחק כך דחקו עלמם לומר דגם
פני ל' יחיד אולם ארלך חזית לינו על
רנים נסתרים כמו על גני' כי לינו. וכן
על רנים מדברים לינו שומעים אליך גם
מדברי התרגום תראה דמפרש מלת לינו
ל' רנים. סכתא ארי ליתנון. וכן בפסוק
הקודם כתב והא לימיו. אלג צפ' מקץ
נפסוק יוסף לינו כ' ויוסף ליתוהי. וכו'

מסורת הקריאה

לי. הלמד' דגוש בדין דחיק: נדר. הנר' בסגול עייך
לעיל כ"ח כ': יח) רכש. קמץ בוקף קטן מס"ג ריש
פ' ויקרא. וכאן נמסר עליו במס"ג ה' פסוק דמין מן
ב' מלין קדמאה קמץ תניין פתח וסי' א' את ברכתי
לקח והנה עתה לקח (לעיל כ"ז ל"ו) ב' אשר רכש דין.
ג' אלה פקודי המשכן משכן (שמות ל"ח כ"א) ד'
המכתב מכתב (שם ל"ב ט"ו) ה' והמנהג כמנהג

רשבים

טו) כספנו. שנשחבר בנו בנשואינו שהיה לך להשחבר
ביגיע כסף ולפרנסנו: יח) והגנב רחל את התרפים. כי התרפים דברו און.
רש"י

אחל לשלמו שאמרת יהיה בית אלהים שתקריב שם קרבות:
יח) העוד לנו. למה נעכב על ידך מלשוב כלום אלו
מיהלות לירש נכסכי אבינו כלום בין הזכרים: טו) הלא
נבריות נחשבנו לו. אפי' בשעה שדרך בני אדם
לנת נדויה לנשותיו בשעת נסואין נהג עמנו כנכריות
כי מכרנו לך (שעבדת איתו בני י"ד שנה ולא נתנו לך אלא)
כשכר הפעולה: את כספנו. שעכב דמי שכר
כ פשוטך: טז) בי כל העושר. כי זה משמש כלשון אלא.
כלומר משל אבינו אין לנו כלום אלא מה שהציל
הקב"ה מאבינו שלנו הוא: הציל. לשון הפרים וכן כל לשון
האלה שנמקרא לשון הפרשה שמפרישו מן הרעה ומן
הטוב: יז) את בניו ואת נשיו. הקדים זכרים לנקבות ועשו
הקדים נקבות לזכרים ופ' וינסב את כל מקנהו המקנה
שטלד לו כשכרו: ע' אמר זה משום קרא שאחריו שכחכ כיום
לכן פתח ומסב כל גופו: כ' פ' של איתן שם שנים שעבדת
איתו כשכר כי על ה"ד שנים ככר אמרו כי מכרנו: ג' מפני
שהיה שפוק בוימה והיו נשיו עיקר. רש"י: ד' פ' המקנה של
קנינו סקנאו ע"י מכירת אלו ופ' וינסב את כל מקנהו המקנה
שטלד לו כשכרו: ע' אמר זה משום קרא שאחריו שכחכ כיום

דעת וקנים טבעלי התוספות
יט) ותגנב רחל את התרפים. אומר בפרי רבי אליעזר
טור תרפים היו שוחטין אדם בכור וזוהיין אותו
וסולחין אותו בטלח ובשבים וכותבין על פס של זהב שם
קוח פוטאה וסניחין אותו ההת כלי לשוננו ונתנין אותו בקיר
ופדליקין לפניו נר ושפתחיהו לו והוא סדבר ברכתיהם התרפים
דברו

מרפא לשון

כ"א ויברח ואול וכן כי ברת העם ארי אול. כי לפי האמת אינה בריחה מפני רודף
אלא שלפי דעת לבן נקראת בריחה או גניבה ועמ"ש לעיל כ"ז מ"ג. את התרפים —
ית צלמניא. יש תרפים שתר' צלמניא כגון דהבא ודמיכל בת שאול בשמואל ויש
תרפים שתר' דמאין אותם דבשופטים י"ז בענין פסל מיכה ויש שתר' ומחוי ביהושע
ואין אסוד ותרפים ת"י ומחוי ומוה נראה כי שם תרפים הוא שם תאר לא שם עצם
ובעמים יתואר הצלם בכלל בשם תרפים ופעמים ידבר הכתוב על התרפים בפרט
וכשיתואר הצלם בשם תרפים מתרג' צלמניא כגון הכא שרחל לקחה הצלם בכללו
וכשידבר הכתוב על התרפים בפרט כמו בפסל מיכה שפירט הכתוב ארבעה דברים
של ע"ז פסל ומסכה ואסוד ותרפים מתרגם תרפים, דמאין. וזה תרגומו בפרט מלשון

ג'נמה. פאכיד'ת רחל. אלתמת'אל
אלדי לאביהא: (כ) וכתם יעקוב.
מן לבן אלארמני. ולם יכ'ברה אנה
מנצרה: (כא) ואנצרה הו וגמיע
מאלה. וקאם ועבר אלפראת. וגעל
קצדה גבל גרש: (כב) פאכ'בר לבן
פי אליום אלת'אלת. אן יעקוב קד
אנצרה: (כג) פאכ'ד' אצחאבה מעה.
וכלב וראה. מסאפה סבעה' איאם.
ולחקה פי גבל גרש: (כד) פואפא
מלך אללה. לבן אלארמני פי חלם
אלליל. וקאל לה אחד'ר אן תכלם
יעקוב מן כיר אלי' שר: (כה) פלחק
לבן יעקוב. וכאן יעקוב. קד צרב
כיבאה פי אלגבל. ולבן. נול אכיותה
פי גבל גרש: (כו) וקאל לבן ליעקוב.

נהו שלום

כת"א התרפים. אלתמת'אל שם לכל
צורה בולטת. (כ) יינב, וכתם. העלים.
(כא) נהור אלפראת. נהר פרת כי הוא

אבן עזרא

הדעת דעת טוב ורע: (טו) כי מכרנו
כאילו מכרנו שלא עשה כמספט האבות
עם הבנות רק אמר שמור צאני וקח
בנותי במשכרתך: (יח) רכש. מגורת
רכוש: (יט) ולבן הלך לגונו את צאנו
שהיה ביד בניו רחוק שלשה ימים כאשר
הוא כתוב על כן ויגד ללבן ביום
השלישי: התרפים. י"א שהוא כלי נחשת
העשוי לדעת חלקי השעות ואחרים אמרו
כי יש כח בחכמי המזלות לעשות צורה
בשעות ידועות תובר הצורה והעד שלהם
בי התרפים דברו און. ופי' הפסוק איננו
כן. והקרב אלי שהתרפים הם על צורת
בני אדם והיא עשויה לקבל כח עליונים
ולא אוכל לפרש. והעד שהתרפים כן.
התרפים שמה מיכל בת שאול במטה
עד חשבה. שומרי הבית שהם דוד.
והפסוק שאמר אין אפוד ותרפים. יש לו
ב' פירושים. הא' שאמר אין מלך ואין
שר בישראל כי השם לא בחר מלך רק

אבי עזר

בראשית ולינו כי לקח וליהוה. הרי לפניך
שלא הקפיד הכתר' נתינת לינו כלל. ולדעת
שאלת לינו משמע נתינת כמו הוראת
מקור נפלים ליחיד ורבים שזה. וכן משמע
נפסוק לינו גזול נתינת הזה. א"א כ"ן
דשנתנו זה הרבה מדברים זה צ"ן ליחיד
וצ"ן לרבים וז"ל הרב נפסוק יתמו האלן.

מרפא לשון

רמיון אפשר שהם מעשה כשפים כדוגמת אוריי
ורמיות ממה שישאלו מע"ו ולכן נקראו תרפים מלשון תורפה ומטעם זה תרג' ביהושע
ואין אפוד ותרפים ומחוי כי הם המגידים המקרים והעתידות והנה ממעשה דפסל מיכה
מפורש שהפסל הוא עיקר ע"ו ועושי לו עוד מסכה ואפוד ותרפים ומטעם שמות אלו
גראה כי הפסל הוא המצלם של ע"ו והוא המצלם נסך חרש והמסכה ממני
מחבת עושיין לפסל לצימיו וכיוצא והאפוד הוא לבוש לפסל שיהיה מקולס בו בתאר
רבינו בחיי

(כב) ויגד לבן ביום השלישי. היה דרך שלשה ימים בין צאן
יעקב לצאן לבן וכשהלך המגיד להגיד לבן ביום השלישי
לקח לבן את אחיו עמו וחזר ממקום הצאן עד פדן הרי ששה ימים.
שלשה ימים של מגיד וג' של חזרת לבן וביום השביעי השיגו.
הוא שכתוב וירדף אחרי דרך שבעת ימים, נמצא כל מה שהלך
יעקב בששה ימים הלך לבן ביום אחד וכמו שכתב רש"י. ואפשר
שהתחיל יעקב לנסוע מפדן ארם ביום ראשון ויום השביעי שבו
הלך לבן והשיגו היה יום שבת:

כ ויגב יעקב את לב לבן הארמי
על פלי הגיד לו כי ברח הוא:
כא ויברח הוא וכל אשר לו ויקם
ויעבר את הנהר וישם את פניו הר
הגלעד: כב ויגד ללבן ביום השלישי
כי ברח יעקב: כג ויקח את אחיו
עמו וירדף אחרי דרך שבעת ימים
וידיבק אתו בנהר הגלעד: כד ויבא
אלהים אל לבן הארמי בחלום
הלילה ויאמר לו השמר לך פך
תדבר עס יעקב משוב עד דרע:
כה וישג לבן את יעקב ויעקב תקע
את אהלו בנהר ולבן תקע את
אחיו בנהר הגלעד: כו ויאמר לבן
ליעקב מה עשית ותגב את
לבבי ותנהג את בנותי בשביות

רשבים

רגילים היו לקסום בהם: (כג) דרך שבעת ימים. כי
יעקב היה הולך לאט בשביל צאנו ולבן שהיה רחוק
מסנו הלך לגונו את צאנו ברכיב וישם דרך שלש
ימים בינו ובין יעקב והוא סוחר

שפתי חכמים

השלישי וג' למס לא נודע עד יום השלישי: פ' דל"ז אשר
לאכיס מיותר אלל להפרישו וכו': צ' כלומר אלו היום אלל מקום
אלן לכן (היום ו' ימים): ק' ויל' דה"ק אלל תדבר עמו מה
שקול טוב כענין כלומר שישק עמך לחזן והיא רעה אללו כי
כל זמן שיהיה מחזק אלל רשע אין השכנים שנים עליו. וק"ל:
מאל יעקב רחוק מלבן ששה ימים וכשביעי השיגו לכן למדנו שכל מה שהלך יעקב בשבעת ימים צ' הלך לבן
ביום אחד (שנאמר וירדף אחרי דרך שבעת ימים ולא נאמר וירדף אחרי ו' ימים): (כד) משום ועד רע.
כל עוכתן ק של רשעים רעה הוא אלל הנדיקים (יבמות סג): (כו) בשביות חרב. כל חיל הכא למלחמה קרוי

בריתת יעקב מלכן

שנכנס רחל את התרפים ומה שנכנס יעקב אל לבן הכל היום
על בלי הגיד לו כי ברח הוא. שלא ידע לבן כי עשק בורח.
כי אם לא נכנס רחל את התרפים ה"ו התרפים יעקב ללבן
כי ברח יעקב. ואם ה"ו יעקב תראה ללבן פנים פלונים ונפוסים ה"ו לכן ירא מיעקב אולי יברח ממנו. אבל כאשר תראה יעקב
ללבן פנים שמים. לא תראה פל דעת לבן שיעקב יברח ממנו.

בעל המורים

(כג) כי ברח. ב' כחם' כי ברח יעקב כי ברח הפס. איתא
במדרש שמתק הגיד ללבן על בריחת יעקב ונס לפרש על בריחת
ישראל. כי ברח. כג' מתק:

רש"י

אח אביה פ מע"א נחבונה (כ"ר): (כג) ביום
השלישי. שהרי דרך שלשת ימים היה כינייה:
(כג) את אחיו. קרוביו: דרך שבעת ימים. כל
אוחן שלשה ימים שהלך המגיד להגיד ללבן הלך יעקב לדרכו
מאל יעקב רחוק מלבן ששה ימים וכשביעי השיגו לכן למדנו שכל מה שהלך יעקב בשבעת ימים צ' הלך לבן
ביום אחד (שנאמר וירדף אחרי דרך שבעת ימים ולא נאמר וירדף אחרי ו' ימים): (כד) משום ועד רע.
כל עוכתן ק של רשעים רעה הוא אלל הנדיקים (יבמות סג): (כו) בשביות חרב. כל חיל הכא למלחמה קרוי

דעת זקנים מבעלי התוספות

דבריו און. וכך נגבה אותן שלא יגידו לבן כי ברח יעקב.
א"כ נחבונה לעקור ע"ז מבית אביה:

לכן ירא מיעקב אולי יברח ממנו. אבל כאשר תראה יעקב
ללבן פנים שמים. לא תראה פל דעת לבן שיעקב יברח ממנו.

מסורת הקריאה

הוא (מ"ב ט' כ') ובריש פ' פקודי מונח ו' ועיי"ש:
מקנה. הנרין בצירי עיין לעיל כ"ג יח: (כד) השמר.
עיין לעיל כ"ד ו': (כו) מה. המ"ם בסגול כדן לפני
אותיות הח"ע: (כז) למה. מלעיל עיין לעיל ד' ו':
ואשלחך. הו"ו בקמץ: (כט) מדבר. גמסר עליו וז'

(כט) יש לאל ידי. הרשעים מתהללים במעשיהם הרעים וכן לבן
הרשע היה מתהלל בכאן במעשה רע. ומה שאמר יש לאל ידי דבוק
עם ואלהי אביכם. אמר יש לאל ידי כל העשרים שנה שהיית בביתי
לעשות עמכם רע שלא היה לי מנוע שהרי אלהי אביכם לא נראה
לי מעולם עד אמש וזה לאות כי אין כוונתי רעה עמכם. ועתה
שהלכת מטעם שנכספת לבית אביך למה גבנת את אלהי. וכפל
האמירה בכתוב לחזק כלומר באמירה מוחלטת:

חב: כו. לקא אשמתא (ג'י-
סמקא) למייל. וכסימא מני.
ולא סתית לי. ושלחתיך פון
בסודא וקדשקדשן בתישין
ויבקרין: כח. ולא שבקמני.
לנשקא לבני ולבנותיך. וצו
אספילקא למעבד: כט. אית
סילא בדי. למעבד צמכון
(י"ג ביש) בישא. נאלקא
דאבוכון. בקמקא אסר לי
למימר. אסמקא לך. סמלללא
(ג'י דלמא תמלל) צם יעקב
מסב צד ביש: ל. וקצן סין
אולקא. ארי סמקא סמיקא
לבית אבדך. לקא נסיקא
ית דחלתי: לא. נאמיב יעקב
נאמר ללבן. ארי דסילית.
ארי אמרית. דלקא מינוס
ית בנתך מני: לב. אסר.
דמשבח ית דחלתיך לא
יתקנים. קרם אסמא אשקמודע
לך. קא דצמי וסב לך. ולא
ידע יעקב. ארי רמל
נסיבתון: לב. וצל לבן.
במשקנא דיעקב וקמקא

תנ"א נחל. נחל. נחל. נחל.

חב: כו. לקא אשמתא (ג'י-
סמקא) למייל. וכסימא מני.
ולא סתית לי. ושלחתיך פון
בסודא וקדשקדשן בתישין
ויבקרין: כח. ולא שבקמני.
לנשקא לבני ולבנותיך. וצו
אספילקא למעבד: כט. אית
סילא בדי. למעבד צמכון
(י"ג ביש) בישא. נאלקא
דאבוכון. בקמקא אסר לי
למימר. אסמקא לך. סמלללא
(ג'י דלמא תמלל) צם יעקב
מסב צד ביש: ל. וקצן סין
אולקא. ארי סמקא סמיקא
לבית אבדך. לקא נסיקא
ית דחלתי: לא. נאמיב יעקב
נאמר ללבן. ארי דסילית.
ארי אמרית. דלקא מינוס
ית בנתך מני: לב. אסר.
דמשבח ית דחלתיך לא
יתקנים. קרם אסמא אשקמודע
לך. קא דצמי וסב לך. ולא
ידע יעקב. ארי רמל
נסיבתון: לב. וצל לבן.
במשקנא דיעקב וקמקא

רשבים

(כט) ואלהי אביכם וגו'. ואני חולק לו כבוד:
(לא) כי יראתי וגו'. עם אשר תמצא. השיב על
ראשון ראשון ועל אחרון אחרון: לא יחיה. כלומר אני
אעשה נקמה מגופו: (לג) ויבא לבן באהל יעקב
ואח"כ באהל לאה ואח"כ באהל שתי השפחות ולמה
באהל רחל ישבה רחל על כר הנמל שהתרפים בתוכו
ויצא מאהל לאה ויבא באהל רחל כלומר אף על פי שאמרנו למעלה באהל לאה ובאהל שתי השפחות
לא כך היה אלא בתחלה כשיצא מאהל לאה נכנס באהל רחל אבל מפני אורך דברים שאמר לבן לרחל ורחל
ללבן לא היה רוצה להפסיק את הפסוק הראשון:

רש"י

ר חב: (כו) ותגנב אתי. גנבת את דעתי:
(כט) יש ראל ידי. יש כח וחיל בירי לעשות עמכם
רע וכל אל שהוא לשון קדש על שם עוזו ורוב אוניו הוא:
(ל) נכספורה. תמדת. והרבה יש במקרא (תהלים פד)
נכספה וגם כלתה נפשי (איוב יד) למעשה ידיך תכסוף: (לא) כי יראתי וגו'. השיבו על ראשון ראשון
לוי ותגנב את בנותי וגו': (לב) לא יחיה. ומאותה קללה מתה רחל בדרך (כ"ד): מה עמרי. משלך:
(לג) באהל יעקב. הוא אהל רחל ש שהיה יעקב תדיר אללה וכה"ל בני רחל אשת יעקב ובכונן לא נאמר תשק

מרפא לשון

אלילי והתרפים הם מעשה כשפים עושים אותם לצלם ההוא שעל ידם ידמה להם שהוא
מגיד נסתרות ולכן ודאי שאין תרג' הרפים צלמניא כפי משמעותם אלא כפי שם
הכללי של ע"ז וכמו שפירשנו. לא. פן תגול — תוניס. כ"ה הגירסא הנכונה וכן לא
תגול שבפרשת קדושים תוניס ע"מ יוכל תרג' כי יבער איש וכן תוניס תרג' ותיניס
לך את הילד שהוא פועל יוצא כמו תאנוס אבל תינוס הוא כמו תיאנס שהוא ע"מ

רבינו בחי

(ל) כי נכסוף נכספת לבית אביר. כפל הלשון לרמוז כי נכסף
לאביו ונכסף לארץ הקדושה כלשון (תהלים פד) נכספה
וגם כלתה נפשי לחצרות אלהי. ויתכן לומר כי תוספת הדי"י רמז
לכבוד שכתוב בו (ישעיה סד) בית קדשנו ותפארתנו. ואליה היה
נכסף כי בית קדשנו הוא הכבוד ותפארתנו תפארת ישראל. וכתוב

מא ד"א צנעת בי. אד' כתמתני.
וסקת בנאתי. כאלמסבייאת באלסיף:
(כו) ולם אכיתפית ואנצרת.
וכתמתני. ולם תכ'ברני. פכנת
אשייעך. בפרח וג'נא ודפוף וטנאביר:
(כח) ולם תדעני. אן אקבל בני
ובנאתי. אלאן קד גהלת פי מא
צנעת: (כט) הל מוגוד פי ידי
טאקה. אן אצנע בכם שרא. ואלאה
אביכם קאל לי אלבארה. אחד'ר
אן תכלם יעקוב מן כייר אלי שר:
(ל) ואלאן מצית מצ'יא. אד' אשתקת
אלי בית אביר. פלם סרקת
מעבודי: (לא) פאגאבה יעקוב וקאל.
לאני תכ'וופת וקלת. כילא תג'צבני
עלי בנאתך: (לב) ומן וגדת מעבודך
מעז לא יחיא. חד'א אצחאבנא
את'בת. אי שי הו לך מעי וכ'ד'ז.
ולם יעלם יעקוב. אן רחל אכיתפיהם:
(לג) ודכ'ל לבן. כ'בא יעקוב וכ'בא

נוה שלום

הנקרא נהר סתם ע"ל (ב יד) (כח) ולא
נטשתני ולם תד'רני. ולא עזבתני וכן
תרגם כל לשון נטישה שבמקרא ושרשו
ווד. (כס) אמש. אלבארה (אקרב לילה

חלק הדקדוק

דלא כמהריב"ש: (כט) ואשלחך בשמחה
הו"י בקמץ בכל התיגאן. ויש בזה

אבן עזרא

ממשפחת דוד על כן אמר בפסוק השני
ובקשו את ה' אלהיהם ואין זבח ומצבה
לע"ז. ואין אפוד שהיו ג'בדי הבעד
עושים כדמות אפוד משה על כן אמר
אפוד ולא אמר האפוד כמו הגיש' האפוד.
ואפוד ירד בידו. איננו אפוד שעשה
משה ובמקומו אפרשנו בראיות גמורות
אם גומר השם עלי. והפ'י הב' שלא
יעבדו השם ולא ע"ז. והנה התרפים
קראם לבן אלהיו. ויש אומרים שרחל
גנבתם לבטל עבודת כוכבים מאביה.
ואילו הי' כך למה הולוכה אותם עמה

אבי עזר

כי נרצים לא תש הכתוב להפריש בין זכרים
לנקבות. כן מנינו כי יהיה נירה תחלה
כיון שהשתחוה הרבה גמלת היה לא תש
להצדיל בין זכר לנקב' ונתנס דמקו המפרש'
וגם הרב עתה: (ז) התל צי. [מלה זרה.
נעבור היות וכו']. כי נקודתה מוראה נאצנע
שלינו מן הקל. גם חזן לה תפריס נקל.

מסורת הקריאה

דגושין [ר"ל שהדליית בדגש] וסי' א' דין. ב' ובבא
משה (במדבר ד' פ"ט) ג' ויכל משה (שמות ל"ד ל"ג)
ד' ועתה דעי (ש"א כ"ה י"ז) ה' ותבוא בי רוח
(יחזקאל ב' ב') ו' ואשמע מדבר (שם מ"ג ו') ז'
אהבת רע (תלים נ"ב ח') ח' נצר לשונך (שם ל"ד
י"ד): (ל) למה. עיין לעיל ד' ו': (לב) אלהיך. הגנינה

(תהלים צו) עוז ותפאר במקדשו והבן זה. ומי שלא נכסף אליו
הוא החוטא. וכלשון הזה מצינו שהוכיח הנביא את ישראל כאשר
לא היו נכספים ליראת הש"י ושמירת מצותיו. הוא שאמר (צפניה ב)
התקשרשו וקשרו הגוי לא נכסף: